RABHADH

Ná déan dearmad an páipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar.

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2011

STAIR – GNÁTHLEIBHÉAL

(180 MARC)

DÉ CÉADAOIN, 15 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 2.00 – 3.30

STAMPA AN IONAID

SCRÚDUIMHIR

FREAGAIR GACH CEIST 1, 2, 3 AGUS 4.

FREAGAIR 1, 2 AGUS 3 SNA SPÁSANNA ATÁ ANN CHUIGE SIN AR AN SCRÚDPHÁIPÉAR.

FREAGAIR CEIST 4 I DO FHREAGARLEABHAR.

CUIR AN PÁIPÉAR SEO ISTEACH LE DO FHREAGARLEABHAR, LE DO THOIL

[Thall

1.	**PICTIÚIR** (35 marc)

Déan staidéar ar na pictiúir, **A, B agus C**, a ghabhann leis an bpáipéar seo agus ansin freagair na ceisteanna seo a leanas:

(a) **PICTIÚR A**

Taispeántar bású an Rí Louis XVI sa Fhrainc i ***bpictiúr A****.*

(i) Déan cur síos ar a bhfuil ag tarlú ar an láthair.

………………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………… (3)

(ii) Cén fáth a bhfuil saighdiúirí i láthair ag an mbású dar leat?

………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………… (4)

(iii) Ón staidéar atá déanta agat ar *Thréimhse na Réabhlóidí* tabhair fáth **amháin** ar éirigh daoine i Meiriceá **nó** sa Fhrainc **nó** in Éirinn amach i gcoinne na rialtas a bhí acu. Bí cinnte go n-ainmníonn tú an tír.

Meiriceá ☐ *An Fhrainc* ☐ *Éire* ☐

…………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………… (4)

(b) **PICTIÚR B**

I ***bPictiúr B*** *taispeántar gabháil ceannaire reibiliúnach Éireannach i mBaile Átha Cliath i 1798.*

(i) Cén fáth a bhfuil an bheirt fhear i ngreim i gcosa an reibiliúnaigh?

…………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………. (3)

(ii) Conas atá an ceannaire reibiliúnach ag iarraidh a ghabháil a sheachaint?

............……………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………

…..…………………………………………………………………………………… (4)

(iii) Ainmnigh ceannaire réabhlóideach **amháin** ó *Thréimhse na Réabhlóidí* agus an tír arbh as é.

Ceannaire: …………………………………………………………………………

Tír: ………………………………..…………………………………………………… (4)

(c) **PICTIÚR C**

*I **bPictiúr C** taispeántar póstaer póilíní ó Chogadh na Saoirse (1919-1921) ag cuardach eolais faoi bhall den I.R.A. i dTiobraid Árann.*

(i) Cén choir a cuireadh i leith an fhir seo?

……………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………… (2)

(ii) Cén teideal ar bhain an fear a rabhthas sa tóir air úsáid as chun cur síos a dhéanamh air féin?

……………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………… (3)

(iii) Tabhair **dhá** phíosa eolais faoin bhfear seo a chuideodh le duine é a aithint.

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………… (4)

(iv) Níor rug na póilíní riamh ar an bhfear a rabhthas sa tóir air. Tabhair **dhá** chúis leis seo dar leat féin.

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………… (4)

2. DOICIMÉID
(35 marc)

Déan staidéar ar an **dá** dhoiciméad, **1** agus **2** a ghabhann leis an bpáipéar seo agus ansin freagair na ceisteanna seo a leanas:

(a) **Doiciméad 1**

Sliocht as foirm dhaonáirimh theaghlach de Búrca as Eachroim, Co. na Gaillimhe, i 1911.

(i) Cá mhéad níos sine a bhí an t-athair ná an mháthair?

………………………………………………………………………………………… (2)

(ii) Cá mhéad páiste a bhí ina gcónaí sa bhaile?

………………………………………………………………………………………… (2)

(iii) Cén duine ab óige sa chlann?

………………………………………………………………………………………… (2)

(iv) Seachas aois, tabhair **dhá** dhifríocht idir na páistí agus a dtuismitheoirí.

…………………………………………………………………………………………

………………………………………………………………………………………… (3)

(v) Déanann an rialtas daonáireamh gach cúig nó deich mbliana. Tabhair fáth **amháin** a mbeadh suim ag an rialtas san eolas i ndaonáireamh.

…………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………

………………………………………………………………………………………… (4)

(vi) Foinse phríomha is ea daonáireamh. Tabhair **dhá** shampla eile d'fhoinsí príomha.

…………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………

………………………………………………………………………………………… (4)

(b) **Doiciméad 2**

Cuntas a thug Tomás Malone ar eachtra a tharla i gContae Luimnigh le linn Chogadh na Saoirse (1919-1921).

(i) Cén t-ainm a bhí ar an oifigeach Briotanach?

.... (2)

(ii) Cad a bhí á dhéanamh ag Malone agus ag an oifigeach Briotanach nuair a chonaic siad a chéile?

.... (2)

(iii) Cad a rinne siad nuair a chonaic siad a chéile?

....

.... (3)

(iv) Cé acu den bheirt fhear a chaill a mhisneach ar dtús?

....

.... (3)

(v) Mínigh cén fáth a bhféadfadh an t-eolas i bhfoinsí staire a bheith mícheart uaireanta.

....

....

.... (4)

(vi) Ainmnigh ceannaire polaitiúil in Éirinn (1922-1985) **agus** fíric thábhachtach faoina shaol/ saol.

NÓ

Ainmnigh athrú **amháin** a tharla i gcaitheamh aimsire san fhichiú haois in Éirinn.

....

....

.... (4)

3. CEISTEANNA GEARRFHREAGRA
(60 marc)

Freagair **DEICH** gcinn de na ceisteanna seo a leanas. Is fiú 6 mharc an ceann iad.

(i) Mínigh an chiall atá leis na túslitreacha **R.Ch**. sa bhliain 67 R.Ch.

.... (6)

(ii) Cuir tic le ceann **amháin** de na téarmaí seo a leanas agus mínigh an téarma a roghnaigh tú:

claontacht ☐ *bolscaireacht* ☐ *músaem* ☐

....

.... (6)

(iii) Ba dhaoine ón gClochaois iad na chéad Éireannaigh. Cén fáth ar tugadh an t-ainm sin orthu?

.... (6)

(iv) Ainmnigh sibhialtacht ársa **amháin** <u>taobh amuigh d'Éirinn</u> a ndearna tú staidéar uirthi. Scríobh síos fíric **amháin** faoi thithíocht **nó** faoi nósanna adhlactha ón tsibhialtacht sin.

Sibhialtacht: ....

Fíric:..

.... (6)

(v) Ainmnigh saothar ealaíne **amháin** a rinne manaigh sa Luath-Chríostaíocht in Éirinn.

.... (6)

(vi) Le linn na Meánaoiseanna cad ba chiall le cuirfiú?

.... (6)

(vii) Le linn na Meánaoiseanna cad ba chiall le gild?

....

.... (6)

(viii) Le linn na hAthbheochana cad ba chiall le pátrún?

....

.... (6)

(ix) Ainmnigh péintéir **amháin** ón Athbheochan agus luaigh ceann **amháin** de shaothair an phéintéara sin.

Péintéir:..

Pictiúr:.. (6)

(x) Ainmnigh scríbhneoir **amháin** ón Athbheochan agus **ceann** de shaothair an scríbhneora sin.

Scríbhneoir: ....

Saothar: .... (6)

(xi) Ainmnigh limistéar **amháin** in Éirinn inar tharla plandáil agus an rialtóir a chuir i gcrích í.

Plandáil: ……………………………………………………………………………………..........

Rialtóir: ....……………………............ (6)

(xii) Cén fáth ar tharla na plandálacha?

....

………………………………………………………………………..(6)

(xiii) Cén tionchar a bhí ag na plandálacha ar Éirinn?

....……………………………..........

..........……………………………………………………………………………………………… (6)

(xiv) Luaigh athrú **amháin** i gcúrsaí feirmeoireachta a tharla mar thoradh ar an Réabhlóid Talmhaíochta.

..........……………………………………………………………………………………………. (6)

(xv) Cén fáth a raibh tábhacht ag baint leis an gcumhacht gaile do leas na Breataine agus í ag dul tríd an Réabhlóid Thionsclaíoch?

……………………………………………………………………………………………………..

…………………………………………………………………………………………………… (6)

(xvi) Cén fáth a raibh an oiread sin faitíos ar mhuintir na hÉireann roimh chónaí i dTeach na mBocht?

……………………………………………………………………………………………………..

.... (6)

(xvii) Cuir tic le ceann **amháin** de na téarmaí seo a leanas agus mínigh an téarma a roghnaigh tú:

an dubh ☐ *long báis* ☐ *teach súip* ☐

……………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………………… (6)

(xviii) Ainmnigh duine tábhachtach **amháin** le linn Éirí Amach na Cásca 1916 **NÓ** athrú mór a tharla i gcúrsaí tithíochta san fhichiú haois in Éirinn.

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………… (6)

(xix) Luaigh athrú mór **amháin** a tharla i saol na mban in Éirinn san fhichiú haois.

…………………………………………………………………………………………………….

……………………………………………………………………………………………………… (6)

(xx) Cuir tic le ceann **amháin** de na téarmaí seo a leanas agus mínigh an téarma a roghnaigh tú:

deachtóir ☐ *cogadh cathartha* ☐ *daonlathas* ☐

……………………………………………………………………………………………………

…………………………………………………………………………………………………… (6)

FREAGAIR AN CHEIST SEO A LEANAS i bhFREAGARLEABHAR AR LEITH

4. PEARSANA SA STAIR
(50 marc)

Freagair A agus B

A. Roghnaigh duine **amháin** de na daoine a ndéantar cur síos orthu thíos. Scríobh mar gheall ar an duine sin. Más mian leat, is féidir leat na leideanna a úsáid chun cabhrú leat i do fhreagra. Scríobh an teideal a roghnaíonn tú ag barr do chuntais.

(i) **Seandálaí i mbun oibre**
LEIDEANNA:
* Ag roghnú láithreach
* Na deacrachtaí ar an láthair thochailte
* Na huirlisí a úsáideadh
* Dátaí a chur leis na déantáin

(25)

(ii) **Ridire i gCaisleán Meánaoiseach**
LEIDEANNA:
* Traenáil
* Airm agus cogaíocht
* Conas a bheith i do ridire
* Rialacha

(25)

(iii) **Taiscéalaí a ainmníonn tú ó Ré na Taiscéalaíochta**
LEIDEANNA:
* Luathshaol
* Tuairimí
* Deacrachtaí
* Tionchar an turais

(25)

B. Roghnaigh duine **amháin** de na daoine a ndéantar cur síos orthu thíos. Scríobh mar gheall ar an duine sin. Más mian leat, is féidir leat na leideanna a úsáid chun cabhrú leat i do fhreagra. Scríobh an teideal a roghnaíonn tú ag barr do chuntais.

(i) **Leasaitheoir creidimh ón Reifirméisean**
LEIDEANNA:
* Luathshaol
* Deacrachtaí
* Tuairimí
* Scaipeadh an reiligiúin

(25)

(ii) **Oibrí i gcathair i Sasana in 1850**
LEIDEANNA:
* An saol oibre
* An saol sa chathair
* Siamsaíocht
* Iarrachtaí chun caighdeáin mhaireachtála a fheabhsú

(25)

(iii) **Saighdiúir ag troid sa Dara Cogadh Domhanda**
LEIDEANNA:
* Ainm an cheannaire a bhí i gceannas ar a thír
* An troid féin
* Ceannairí tíortha eile
* Na cúiseanna le bua nó briseadh

(25)

NÓ

Duine a mhair trí cheann de na tréimhsí stairiúla a leanas:
- *Teacht i dtreis na nOllchumhachtaí (An Cogadh Fuar), 1945-1992*
- *Gluaiseachtaí i dtreo an Aontais Eorpaigh, 1945-1992*
- *Náisiúnachas san Afraic nó san Áise, 1945-1992*

LEIDEANNA:
* Ainm an cheannaire agus na tíre
* Imeachtaí na tréimhse
* Ag maireachtáil trí na himeachtaí
* Toradh a bhí ar na himeachtaí

(25)